

POSTANOWIENIE

Dnia 16 lutego 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania B. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.
o przeliczenie emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 16 lutego 2016 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 3 grudnia 2014 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 3 grudnia 2014 r., sygnatura akt III AUa [X], Sąd Apelacyjny w [...] – w sprawie z wniosku B. K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C. o przeliczenie emerytury – zmienił zaskarżony apelacją wnioskodawcy B. K. wyrok Sądu Okręgowego – Sądu Ubezpieczeń Społecznych w K. z dnia 5 listopada 2013 r., sygn. akt VIII U [...], oraz poprzedzające go decyzje organu rentowego i przeliczył wnioskodawcy emeryturę na podstawie art. 55 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od dnia 25 lipca 2012 r.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego organ rentowy zaskarżył skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) wskazano, że: „w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne dotyczące wykładni przepisów o prawie emerytów urodzonych przed 1

stycznia 1949 r. do uzyskania emerytury ustalonej na podstawie art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Cytowany przepis skierowany został do ubezpieczonych spełniających warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, tj. urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r., którzy spełniając warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, kontynuowali ubezpieczenia emerytalne i rentowe po osiągnięciu wieku przewidzianego w tym przepisie (co najmniej do końca 2008 r.), a z wnioskiem o przyznanie emerytury na wymienionej podstawie (art. 27 tej ustawy), wystąpili po dniu 31 grudnia 2008 r. Co do zasady, emerytury obliczane w wysokości „kapitałowej” zostały przewidziane oraz uregulowane dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. (art. 24-26 ustawy), ponieważ istotny składnik niezbędny do obliczenia ich wysokości, jakim jest kapitał początkowy, ustalano obligatoryjnie jedynie dla wymienionej kategorii ubezpieczonych (urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. - art. 173 ust. 1 ustawy). Przyznanie ubezpieczonym urodzonym wcześniej (przed 1 stycznia 1949 r.) emerytury obliczonej według nowych zasad (tj. według reguł ustanowionych dla ubezpieczonych urodzonych później - po dniu 31 grudnia 1948 r. z art. 26 ustawy) jest możliwe wyjątkowo na podstawie art. 55, co wymaga ustalenia takim ubezpieczonym kapitału początkowego, co do zasady przewidzianego i ustalanego jedynie dla ubezpieczonych urodzonych po 31 grudnia 1948 r. Na tle brzmienia powyższych regulacji prawnych zachodzi jednak wątpliwość, czy dotyczą one wyłącznie ubezpieczonego, czyli według definicji z art. 4 ust. 13 ustawy o osoby, która podlega ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu, określonym w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, czy również swym zakresem pojęciowym obejmuje osoby, które uzyskały prawo do emerytury wcześniejszej lub z obniżonym wiekiem i je zrealizowały poprzez wypłatę świadczeń (status świadczeniobiorcy). Rozstrzygnięcia wymaga zatem kwestia, czy wnioskodawca, posiadający status emeryta, a więc osoba posiadająca już ustalone prawo do emerytury jest adresatem normy prawnej z art. 55. Podkreślić należy, iż nie jest kwestionowana w orzecznictwie możliwość kilkakrotnego uzyskiwania prawa do emerytury, lecz tylko wówczas gdy każdorazowo o ziszczeniu się ryzyka emerytalnego decydują inne przesłanki. Rodzi się zatem wymagająca wyjaśnienia wątpliwość, czy prawo do

emerytury może być przyznane niejako powtórnie na podstawie tych samych przesłanek. W ocenie organu rentowego brak takiej możliwości ze względów wskazanych szczegółowo w treści uzasadnienia niniejszej skargi kasacyjnej”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną odwołujący się wniósł o: 1) odmówienie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania; a w przypadku przyjęcia jej do rozpoznania przez Sąd Najwyższy: 2) o oddalenie skargi kasacyjnej, 3) o zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna organu rentowego nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że „w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne dotyczące przepisów” (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

W myśl utrwalonego orzecznictwa, nie istnieje potrzeba wykładni przepisów prawa, ani nie występuje w sprawie istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu. Ponadto rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty

skarżącego skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia, ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Analizami interpretacyjnymi wskazanymi w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie do rozpoznania rozpatrywanej skargi kasacyjnej przepisów prawa ubezpieczeń społecznych zajmował się już Sąd Najwyższy. W uchwale z dnia 4 lipca 2013 r., II UZP 4/13, OSNP 2013 nr 21-22, poz. 257, Sąd Najwyższy wyraził stanowisko, że ubezpieczony urodzony przed dniem 31 grudnia 1948 r., który po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r., ma prawo do jej wyliczenia na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), niezależnie od tego, czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą. W uzasadnieniu powołanej uchwały Sąd Najwyższy wskazał, że „nabycie prawa do emerytury” przyjęte w ustawie emerytalnej, uwzględniając także treść art. 21 ust. 2 ustawy emerytalnej, uzasadnia twierdzenie, że na emeryturę można przechodzić kilka razy. W sytuacji zatem gdy dopuszczalne jest kilkakrotne przechodzenie na emeryturę, byłoby niezbędne zaznaczenie w art. 55 ustawy o emeryturach i rentach, że wyliczenie emerytury w powszechnym wieku emerytalnym możliwe byłoby tylko wówczas gdyby był to pierwszy wniosek o emeryturę (nabycie statusu emeryta). Takiego zastrzeżenia nie można jednak z treści tego przepisu wywnioskować, co oznacza, że ubezpieczony urodzony przed dniem 1 stycznia 1949 r., który osiągnął powszechny wiek emerytalny, kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę dopiero po dniu 31 grudnia 2008 r., może złożyć wniosek o wyliczenie tego świadczenia niezależnie od tego, czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą. Przepis art. 55 tej ustawy, umożliwiając ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 r. wyliczenie emerytury w wieku powszechnym według jej art. 26, „zrównuje” w pewnym sensie sytuacje tych osób (urodzonych przed 1 stycznia 1949 r.) z

sytuacją osób urodzonych po 31 grudnia 1948 r., które (jeśli nabyły prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym albo do tzw. emerytury wcześniejszej) mogą, osiągając powszechny wiek emerytalny złożyć wniosek o ustalenie prawa do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym wyliczanej według art. 24 ustawy emerytalnej.

W wyroku z dnia 19 marca 2014 r., I UK 345/13, LEX nr 1455228, Sąd Najwyższy uznał, że: 1. Ubezpieczony urodzony przed dniem 31 grudnia 1948 r., który po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego kontynuował ubezpieczenie i wystąpił o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r., ma prawo do jej wyliczenia na podstawie art. 27 w związku z art. 55 u.e.r.f.u.s., także i niezależnie od tego, czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą. 2. Nabycie statusu emeryta (art. 4 pkt 1 u.e.r.f.u.s.) wiąże się z utratą statusu ubezpieczonego (art. 4 pkt 13 tej ustawy) tylko wtedy, jeżeli po przyznaniu prawa do emerytury emeryt nie podlega obowiązkowym lub dobrowolnym ubezpieczeniom społecznym (art. 13 i 14 u.s.u.s.). Przede wszystkim zaś pojęcie „ubezpieczony” z art. 4 pkt 13 u.e.r.f.u.s. nie odnosi się do aktualnego statusu osoby ubiegającej się o emeryturę, bowiem podleganie ubezpieczeniom społecznym w dacie wniosku o emeryturę nie stanowi warunku przyznania prawa do tego świadczenia. „Ubezpieczony” to osoba, która spełnia warunek podlegania - w jakimkolwiek okresie - ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, określonym w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, a także osoba, która przed dniem wejścia w życie ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych podlegała ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu, z wyłączeniem ubezpieczenia społecznego rolników.

Zaskarżony rozpatrywaną skargą kasacyjną wyrok Sądu Apelacyjnego w [...] uwzględnia w swojej ocenie przedstawione wyżej stanowisko judykatury w zakresie omawianej kwestii. Autorka rozpatrywanej skargi kasacyjnej nie przedstawiła – w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie jej skargi do rozpoznania – przekonującej argumentacji polemicznej, którą zakwestionowałyby przedstawione wyżej stanowisko judykatury w zakresie analiz interpretacyjnych przepisów prawa ubezpieczeń społecznych wskazanych w uzasadnieniu wniosku.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.

[l.n]